

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ :

Paris Hukuk Fakültesi Doktörü

AVUKAT

GAD FRANKO MİLÂSLI

Adres : Galata, Bahtiyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonemanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRİ ZELLİÇ VE MAHDUMU Basımevi

1936

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Her ayın onbeşinde neşrolunur

TETEBBULER

Doctrine

Hukukî fikirler : REFLEXIONS JURIDIQUES

Kemalizm

«Kemalizm» Tekin Alpın yazdığı cidden güzel bir eserdir. Hukuk ilmini doğrudan doğruya alâkadar etmez ; bununla beraber mecmuamızın bu nüshasının ilk mekalesinde baş yeri ona ayırmakta isabet görüyorum.

Eser hukukî bir meseleye ait değil ise de bir hukukçunun eseri-
dir; Tekin Alp bilgisini hukuk ilminden elde etmiştir, hatta senelerce
avukatlık etmiş bir arkadaşımızdır; eserindeki tahlil kudreti, her
sözünü bir delile, her fıkrasını bir mesnede dayandırması, ifade ve
izah tarzı bu zihniyetin neticeleri olarak adedilebilir.

Kitap, yeni rejimimize hasredilmiş uzun bir medhiye değildir;
hepimizin görüb bildiğimiz çok mühim islahatı, milletin hayatını kö-
künden değiştiren inkılâbları anlatmağa da hasredilmemiştir; (Kema-
lizm) i bir sistem, bir ruh, bir gaye olarak tahlil etmektedir; yapılmış
olan ve asırlara sığmayan muazzam ve muhteşem inkılâbları tahlil
ederek amillerini ortaya çıkarıyor ve hususî ve hususiyeti haiz fikirler
ve prensipler üzerine müesses bir rejim manasında olarak (Kemalizm)'in
ilmî bir tâbir olduğunu isbatla tarifini yapıyor; bir kongrede denildi-
ği gibi *Yalnız bir kaç sene için değil istikbala de şamil olan tasav-
vurların ana hatları burada topla olarak yazılmış, atıya şamil
olan bu prensipler **Kemalizm** yoludur.*

350 sahifayı aşan bu eser üslup ve ifadedeki sühulet ve akarlığı
hasebile adeta bir roman gibi okunuyor ; dediğim gibi inkılâbların
mahiyetlerini ve sureti zuhurlarını anlatmakla iktifa etmiyor; fakat
bu inkılâplar neden doğdu, mazi ile irtibat derecesini, Kemalizm
ruhunun hususiyetleri gibi cidden ilmî mahiyette tedkiklerle adeta

Rasizm, Sosyalizm gibi bir rejim manasını taşıyan Kemalizmin iç yüzünü, karakterlerini, yaptığı ve yapabileceğini anlatmaktadır; Kitap birinci kısım Kemalizmin doğuşu, ikinci kısım Kemalizm yolu ve üçüncü kısım Kemalizm doktrini ve ideolojisi deye üç kısma ayrılmıştır; taksim pek mantıkî esaslara dayanmakta olup her kısmındaki tettebbü-ler uzun düşüncelerin ve fazla tettebbülerin mahsulü olduğu yek-nazarda göze çarpıyor.

Tekin Alp çok defalar akla gelen bir sualı irat ederek fikirleri işgal eden bir muammayı halle çalışmıştır; mademki milletimiz yapılan bu kadar büyük ve anelerimize muğayir inkılâbları hazmedebilmiştir, bunları hakikate çevirmek için neden bu kadar beklemiştir? Bizzat Atatürk tatbika çalışdığı prensib ve ideallerin milletin zübdei amâli olduğunu daima tekrar buyurmuştur; o halde milletin bu inkılâbları daha evvel yapmamasının hikmeti nedir? Tekin Alp bunun cevabını şöyle veriyor: Türk milleti asırlarca fütuhatla geçirmiştir; bu tesir altında teessüs eden karakteri, seciyesi ve ahlaki disiplini ancak başına bir kahrıman geldiği takdirde bütün kudretini gösterebiliyor. Bu fikri üstadı ve çok aziz arkadaşı Ziya Gökalpın bir mutaleasına dayandırmaktadır (S 37). Binaenaleyh, mensup olduğu muhit ve cemiyetin evsaf ve meziyetlerini temsil eden bir şef doğarsa millet dahi, ruhundaki disiplin sayesinde o şefi en büyük işlerde takib eder.

Türk inkılâbını en güzel bir surette anlayan bu kitab türkçe olarak intişar etmiştir; aynı eserin fransız dili ile neşredileceğini biliyoruz. Bütün dünyaya yayılacak bu eserden memleketimiz için çok büyük faideler bekliyebiliriz; Kemalizmin, milletin ruhundan doğan yüksek gayeleri hakikatlaştırmağa çalışan ve muktedir olan bir sistem olduğunu bu kadar açık anlayan bir eser okumadım.

Köprülü zade professör Fuat ile Fransada gerek siyaset ve gerek edebiyat aleminde büyük bir mevki sahibi olan Parlamento reisi Eduard Herionun mukaddemeleri kitabı ziyetlendirmektedir.

Eduard Herionun dediği gibi Tekin Alp bu güzel eserile hissiyat hararetinin bilgi sekineti ile uzlaşabildiğini isbat etmektedir.

Kemalizm hareketinde hukuk ilmi büyük bir yer tutmuş olmasına göre eserin hukukcuları her suretle alâkadar edeceğine eminim.

Huhuk ilminin şumulu :

Adedleri artan ve muhteviyatları zenginleşen mecmualarımız hakkında arkadaşlarla görüşür iken refüklerin zihninde yerleşmiş olan bazı yanlış fikirler hayretimi celbediyor ; bu arkadaşlar mecmualarımızda intişar eden nazari incelemeleri faidesiz görüyorlar ve en çok mahkeme icthadları ile iktifa edilmesini istiyorlar ; Adli ceridede ve bahusus Fakülte mecmuasında basılan ve hakikaten çok kıymetli olan tettebbüleri okuyamadıklarını itirafdan çekinmiyorlar.

Bu zihniyet bizde kökleşmiş olan bir hastalığın delilidir ; hukukculuğun yalnız maişeti temine yarayan bir sanat telekki edilmesinin neticesidir ; halbuki hukukculuk beşer nizamını muhafazaya memur bir ilimdir, ve bir millette bila istisna her şeyin fevkinde kanun yer tutduğu için kanunu tehayyül eden ve onun namına söz söylemekle muvazzaf olan hukuk erbabı o milletin mukadderatında büyük bir rol oynamaya namzettir. Binaenaleyh bir hukukeu yalnız kanunî maddeleri bilmekle ve onların nasıl tatbik edileceğini öğrenmekle gayesine varmış olmaz. Bunun içindirki yeni Fakülte programlarında yalnız mukayese kavaninide ihtiva eden hukuk ilmini tedris ile iktifa edilmemekte ve iktisadi ve ictimaiyatı ihtiva eden esaslı bir surette ulûm ictimaiye tedris edilmektedir ; ancak bu ilimlerde de behre sahibi olmak sayesindedirki hukuk ilminin ruhu ve esası anlaşılabilir ; zaten hukuku, iktisadî meselelerden ayırmağa ve ictimai ilimlerden uzak tutmağa imkân var mıdır ? Bir Fakültenin neşredeceği bir mecmuada nazari ve dogmatik tettebbüleri beklemeliyiz ve aramalıyız.

Acı hakikat şudurki bizde okumak, tettebbü zevki azdır ; bir mecmuayı ele aldığımızda bizi doğrudan doğruya alâkadar eden bir bahsı görürsek okuyoruz ; bir az fazla ilmi ve ya fazla nazari bir bahıs oldumu iltifat etmeyoruz. Bu hastalık, ancak müddetle ve yeni neslin yetişmesile tedavi edilecektir.

Dilimiz :

Dilimizin temiz ve bahusus ecnebi kelimelerden münezzeh tutulması hakkındaki yazılarımızı esas tutan genç bir arkadaşımızdan aldığım bir mektubda mütâlealarımızı esas itibarile haklı bulmakla

beraber bazen, benim istediğim gibi, ecnebi kelimeler kullanmadan ifadei merame imkân olmadığına nazarı dikkatımı celbediyor. Ve şöyle devam ediyor :

[Adliye ceridesinin Nisan 1936 tarihli 16 numarolu nüshasından şu cümleyi naklediyorum:

(Bu izahatımdan çıkarılabilecek neticeler sarihtir. *Reglemantasyon* suretile yapılan *entervansiyon* devletin en hafif müdahale şekli olmakla beraber, hukukî ve *ekonomik* münasebatı bir *plân* dahilinde şekillendirmeyi güden *materyel prensibi* bakımından ticarî hukukun bütün sahasına tamamen şamil ve en derin giden tesirleri yapan bir *entervansiyon* şeklidir.)

Bu cümleyi frenkce kelimelerden tenzih ederek tercümesine imkân var mı?]

Arkadaşın bu sualine cevap verebilmek için işaret ettiği mecmuayı aldım; bu cümle profesör Hırsh in bir konferansından alınmıştır; professor konferansı Almanca yazmış olacağından aslı elimde olaydı cevabım daha esaslı olurdu; mahaza ben tercümeyi şu suretle yazdım:

[Bu izahatımdan çıkarılabilecek neticeler sarihtir; devletin, yaptığı nizamnameler ve talimatnamelerle, iktisadî işlere müdahalesi en hafif müdahale şekli olmakla beraber hukukî ve iktisadî münasebatı muayyen bir usul dahilinde şekillendirmeyi göden maddî esas bakımından ticarî hukukun bütün sahasına tamamen şamil ve en derin tesirleri yapan bir müdahale şeklidir.]

Bence ecnebi lisanı bilmeyen bir hukukcumuz benim bu tercümemden az çok bir mâna çıkarabilir, ve ilk tercümeyi anlayamaz. Tekrar ederimki mehz elimde olaydı bu cümleyi iki üç fıkraya ayırarak tercüme etmek suretile bizim hukukcularımızın müellifin maksudını daha iyi anlamasını temin edecek surette bir tercüme yapardım.

Zaten bu mekalede tercümeyi yapan Bay Ali Hüseyin (intervention) mukabilini (müdahale) kelimesi ile ifade etmiştir; neden bazen fransızca kelimeyi ipkâ etmekte faida gördüğünü anlayamadım.

Eser hususunda çok fakırsız; tercümeğe çok ihtiyacımız vardır; fakat esas kaideyi unutmıyalım; tercümeyi o ecnebi lisanını bilmeyen arkadaşlar için yapıyoruz; eğer bırakacağımız ecnebi kelimelerinin çokluğu hasebile tercümeyi okuyacak olanlar muharririn maksudını anlamayacaklar ise sarfedilecek zahmetten ne netice ve ne faide çıkabilir?